

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА БЕЗПЕКУ ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ

Крись С.В., магістр, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Будь-яка комерційна організація зацікавлена у забезпеченні фінансової стабільності та стійкості своєї діяльності. Це є фундаментом для потенційного розвитку та розширення компанії. Фінансова стабільність обумовлена сукупністю властивостей найважливіших складових елементів суб'єкта господарювання: виробничої діяльності, організаційної роботи, фінансово-грошового обігу, матеріально-технічної бази, ресурсного забезпечення, кадрового та інтелектуального потенціалів, тощо [4].

В умовах нестабільності та кризових явищ у глобальній економіці значний інтерес становить дослідження елементів фінансової безпеки у теоретичній і практичній сферах.

Фінансова безпека підприємства – це базовий компонент економічної безпеки, що розглядається як здатність економічного суб'єкта забезпечувати фінансову рівновагу та високу ефективність в умовах трансформації зовнішнього середовища та наявності безлічі фінансових ризиків [4].

Сучасні реалії кидають нові і нові виклики для систем фінансової безпеки організацій. За допомогою спеціальних технологій можна перехоплювати інформацію, яка передається через комп'ютер, телефон, або навіть вербально. З розвитком комп'ютерних технологій та створенням комп'ютерних мереж як локальних, так і світового масштабу виникає проблема захисту джерел інформації у даних мережах. Кожне несанкціоноване проникнення у мережу організації може призвести до втрати інформації та її секретності, отже, і застосування цієї інформації у різних корисливих цілях.

У щорічних доповідях The Global Risks Report 2017-2021 років [3], представлених на щорічному Світовому економічному форумі, аналізується взаємний вплив найнебезпечніших ризиків у світовій економіці. Автори доповіді зазначають, що на ризик «крах фінансових механізмів чи інститутів», найбільший вплив мають чотири економічні ризики, три геополітичні, один соціальний і чотири технологічні [3]. Серед останніх відзначені такі:

- несприятливі наслідки технічного прогресу;
- критичне руйнування інформаційної інфраструктури;
- кібератаки;
- шахрайство у сфері інформаційних технологій та розкрадання даних.

Крім сприяння появі нових ризиків і загроз фінансово-економічній безпеці, інформаційні технології, що лежать в основі різних бізнес-процесів, також можуть сприяти їх вирішенню найефективнішими способами.

Серед технологій, що розвиваються, актуальних для розв'язку проблем фінансової безпеки, слід виділити наступні [1]:

- блокчейн;

- інтернет речей;
- роботу з великими даними (англ. Big Data);
- комплекс ідей, стартапів, технологій та інновацій у фінансовій сфері, об'єднаних назвою «Фінтех».

Блокчейн – це механізм управління, верифікації та розподіленого зберігання транзакційної інформації. Фундаментом безпеки блокчейну служить децентралізована система, яка зарекомендувала себе краще, ніж централізована, яка вразлива для атак [5]. Технологія блокчейн дозволяє зберігати дані про фінансові операції, юридичні зобов'язання, права власності, при цьому забезпечує повну прозорість та загальну доступність до інформації для ознайомлення, надійно захищена від будь-якого злому та спотворення.

Загальнодоступність та надійний захист блокчейну забезпечується завдяки використанню наступних складових:

- складних математичних алгоритмів;
- спеціальних програм криптографування;
- багатой кількості потужних комп'ютерів, що включені у систему майнінгу та між якими розподілена вся сукупність даних [5].

Інтернет речей є структурою пов'язаних в обчислювальну мережу датчиків, що забезпечують відстеження, взаємодію, та управління найрізноманітнішими предметами та системами. Області застосування цієї технології – це відстеження руху та стану фізичних об'єктів, здатних збирати дані та обмінюватися ними через Інтернет, управління поставаннями, отримання ринкової інформації в режимі реального часу, використання гнучких моделей ціноутворення.

Великі дані – це нове покоління технологій, призначених для економічно ефективного отримання корисної інформації з дуже великих обсягів різноманітних даних шляхом високої швидкості їх збору, обробки та аналізу. Застосування технологій великих даних у фінансовій галузі призначене для підвищення операційної ефективності, залучення клієнтів, управління активами, виявлення та мінімізації ризиків [2].

Сфера фінансових технологій («фінтех») включає розробку та практичне застосування інноваційних технологій у банківській сфері та інших сегментах фінансового сектора. Одним із провідних напрямків фінтеху є фінансова безпека бізнесу.

Фінтех-компанії, такі як Keyless [6] та Biocatch [7], працюють над системами аутентифікації та ідентифікації користувачів за біометрією, коли комп'ютерна система дізнається про людину по обличчю, сітківці ока, голосу або відбитку пальця.

Також активно розвиваються розробки нових платіжних систем на зразок Stripe, WePay, BlueSnap, а також систем від Samsung, Apple, Google. З появою цих технологічних рішень у бізнесу мінімізуються проблеми із проведенням платежів, конвертацією валюти, продажем чи купівлею товарів та послуг за криптовалютою. Всі операції виконуються миттєво та з високим рівнем безпеки як для клієнта, так і для платформи.

Таким чином, інформаційні технології мають серйозний вплив на безпеку фінансової сфери. Однак, не можна дати однозначної відповіді чи цей вплив є позитивним, або негативним. З одного боку, масштабні технологічні перетворення призводять до появи нових ризиків та загроз у фінансовій безпеці, з іншого – надають серйозну протидію появою нових технологій та методів, що сприяють їх нівелюванню та стабілізації економіки фінансової сфери.

Список використаних джерел

1. Дергачова В. В. Вплив сучасних інформаційних технологій на економічну безпеку підприємства / В. В. Дергачова, Я. О. Колешня. // ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК НТУУ «КПІ». – С. 431–437.
2. Луцишин А. В. Інформаційні технології для економічної безпеки підприємства / А. В. Луцишин. // Сучасні інформаційні технології та системи в управлінні, 36. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів і студентів. – 2017. – С. 130–131.
3. Global Risks Report 2021 [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2022/> (дата звернення: 06.11.22).
4. Карачина Н. П. Теоретико-методичні засади визначення та оцінювання економічної стабільності підприємств / Н. П. Карачина, Л. Ю. Сорока. // Ефективна економіка. – 2015. – №11.
5. Касьянова Н. В. Управління економічною безпекою підприємства за допомогою цифрових технологій / Н. В. Касьянова, Н. М. Кравчук. // 2020. – С. 235–244
6. Keyless Website [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://keyless.io/> (дата звернення: 06.11.22)
7. Biocatch Website [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.biocatch.com/> (дата звернення: 06.11.22).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Куліш І. М., канд. наук з держ. упр., с. н. с., ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долинського НАН України»

З 2014 р. в Україні внаслідок воєнних дій забруднено понад 180 тис. кв. км земель, серед них населені пункти та сільськогосподарські угіддя.

Крім того, від війни постраждало понад 20 % природоохоронних територій України, збитки лише цього типу оцінюються у 1,35 трлн грн. Через лісові пожежі, внаслідок горіння нафтопродуктів і загоряння промислових об'єктів у повітря потрапляють небезпечні речовини. Починаючи з 24 лютого 2022р. кількість таких викидів перевищила 67 млн тонн. Для порівняння: у 2021 та 2020 роках вони склали лише 2,2 млн тон на рік. Загалом в Україні вже постраждало 3 млн га лісів (деякі з них втрачені назавжди), це майже третина лісового фонду нашої держави [1].

У зоні ризику опинились 2,9 млн га Смарагдової мережі – території, що є значною частиною природоохоронної мережі Європи, що охороняється у межах законодавства ЄС та Ради Європи. Майже 0,6 млн га водно-болотних угідь міжнародного значення, що входять до 16 об'єктів охорони Рамсарської